

Selitev čebel iz AŽ- na LR-sate

Vladimir Fajdiga*, vladimir.fajdiga@studioproteus.si

Cenjeni kolegi čebelarji, veseli me, da postajajo naše vrste vse številčnejše in mlajše, torej se ni bati za prihodnost slovenskega čebelarstva. Pred nami - izkušenimi čebelarji pa je naloga, da z besedo in dejanjem, z dobronamernim nasvetom ali praktično pomočjo manj izkušenim ali čebelarjem začetnikom stojimo ves čas ob strani. Koristi od tega bomo imeli vsi, predvsem pa čebele.

Sam že več let spremljam kar nekaj zagnancev, ki so se odločili postati čebelarji. Njihov skupni imenovalec, v želji povečati število čebeljih družin, je nabava le-teh. Ponudba je velika in raznotera in tudi

Predpostavimo, da je čebelar začetnik nabavil nekaj družin v AŽ-panjih, kar je pogosta in običajna praksa, in želi le-te preseliti v nakladni panj LR-mere, nima pa izdelanega satja. Predlagam naslednjo enostavno in zelo učinkovito metodo za zeleno selitev, s katero opravimo (najbolje po glavni paši) več posegov hkrati: učinkovito in enostavno zdravimo varozo, čebele nakrmimo in dosežemo gradnjo satja ter (po potrebi) zamenjamo matico.

Potrebujemo ustrezno velik zabojček, ki naj ima z dveh strani dovolj gosto mrežo za zračenje (dovolj gosto zato, da bi čebele skozi odprtine mreže ne po-

cene v primerjavi s tujino niso previsoke. Problem se pogosto pojavi tedaj, ko se nekdo odloči čebelariti v nakladnem panjskem sistemu, predvsem na LR-satih. Ponudbe slednjega je manj. Zato se začetniki pogosto odločajo za nakup čebel na AŽ-satih z namenom čebele preseliti na LR-sate, kar je lahko dokaj težavno, če za to nimamo na razpolago dovolj že izdelanih LR-satov. Trgovci ponujajo različne modificirane naklade in podnice, ki naj bi omogočile zamenjavo in gradnjo satja različnih mer, kar pa dodatno obremeni proračun začetnika in ni najenostavnejše; ob dobri paši pa nam jo čebele kaj rade zagodejo in z divjo gradnjo pozidajo ves nezapolnjen prostor v nakladi.

* prof.

tisnile glav, nanje bi v paniki pritisnile druge čebele in bi prišlo do zadušitve), zabojček naj ima zgoraj pokrov z odprtino, v katero lahko vstavimo lijakast sipalnik; potrebujemo tudi vodno pršilko in omelece ali še bolje gosjo perut ali pero, ki čebele bistveno manj vznemirja.

Posega se lotimo tedaj, ko je v panju (doma) večina čebel (zgodaj zjutraj ali zvečer oziroma ob deževnem vremenu) in ga opravimo hitro in učinkovito. Pogoj je, da najdemo matico in jo zapremo v matičnico, ki pa omogoča stik s preostalimi čebelami; čebele spremljevalke niso potrebne. Nekateri priporočajo uporabo obilice dima oziroma postavitev satja s čebelami najprej za nekaj časa na kozico, ker naj bi si čebele zaradi stresa pri tem napolnile medne že-

lodčke s hrano; sam tega nikoli ne počnem in jih po nepotrebnem dodatno ne vznemirjam.

Koraki:

1. Ujeto/novo matico v matičnici brez spremljevalk obesimo na žebliček v notranjosti zaboječka (možnost menjave matice).
2. Zaboječek zapremo in v odprtino vstavimo lijakast sipalnik, ki ga popršimo z vodo.
3. Iz panja vzamemo sat, pričnemo s stranskimi sati, čebele na satu dobro popršimo z vodo, da nam ne bi odletele,
4. in jih z energičnim udarcem po roki, v kateri držimo sat, otresemo v sipalnik.
5. Preostale čebele ometemo s sata v sipalnik.

Ko otresemo/ometemo vse sate, odstranimo sipalnik in zaboječek zapremo. Sate z zalego, ki so ostali brez čebel, lahko zložimo v druge panje (tudi v medišče) oziroma jih, še bolje, zavržemo (zmrzemo, pretalimo) in tako odstranimo vse varoje, ki se nahajajo v pokriti zalegi. Tako pripravljen umetni roj-ometenec – postavimo za 48 ur v temen in hladen prostor. Po potrebi nagnemo zaboječek na bok in

čebele pokapljamo z raztopino oksalne kisline ustrezne koncentracije ter tako odstranimo varoje, ki se nahajajo na ometenih čebelah. Na mrežico zaboječka z zunanje strani lahko položimo sladkorno pogačo. Po 48 urah umetni roj pred vselitvijo skozi mrežo znova popršimo z vodo, z zaboječkom udarimo ob tla, da čebele, ki so oblikovale grozd, padejo na dno, znova popršimo in iz zaboječka vzamemo matico v matičnici, ki jo sedaj odpremo; najbolje je, da odprtino matičnice zamašimo s sladkornim testom in jo obesimo vertikalno med nezgrajeno satje, in sicer tako, da je sladkorno testo na dnu matičnice in je obrnjeno proti dnu panja; na naklado, v katero smo na sredino med nezgrajeno satje izbrane mere z risalnim žebličkom pričvrstili matičnico, poveznemo prazno naklado in vanjo vsujemo čebele iz zaboječka; počakamo, da se čebele pomaknejo med sate in panj zapremo. Novo družino izdatno krmimo, dokler ne zgradi vsega satja. ■

Avtorskemu honorarju se avtor odpoveduje.

Prispevek je lektoriral avtor sam.

Uredništvo

Moje ljubiteljsko »AŽ-maksi« čebelarjenje

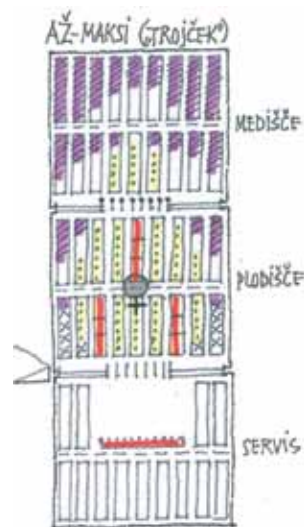
Marjan Debelak, marjan.debelak@guest.arnes.si

Kot čebelar z majhnim številom čebeljih družin si lahko privoščim bolj nenavadne pripomočke in načine čebelarjenja, kot bi bilo to primerno za »velike«, saj si lahko vzamem več časa za »rejo« posamezne čebelje družine. Tako prikazujem moj način rabe teh panjev zgolj kot zanimivost. Da ti nenavadni načini le niso v škodo drugim čebelarjem, recimo s širjenjem bolezni, ropanjem ali uvajanjem tujih vrst čebel! Tega se seveda tudi držim pri mojem »AŽ-maksi« načinu čebelarjenja, ki je predmet pričujočega zgoščenega poročila o teh, pri meni preizkušeni novostih.

Moje odstopanje od običajnih čebelarskih praks je najbolj opazno v tem, da za čebelarjenje uporabljam navadne (standardne) AŽ-panje s preprostim sestavljanjem v panjske enote s poljubno veliko panjsko prostornino. Od očeta podedovane, skoraj 100 let stare »žnideršiče« sem namreč povezal z vehami. Precej podobno, kot so to delali naši predniki pri kranjcih. Tako zdaj žnideršiči niso več panji z omejeno (premajhno) prostornino. Postavljeni so ob bok nakladnim panjem, ki imajo tudi poljubno veliko prostornino. Ker so v mojem čebelnjaku žnideršiči zloženi v tri vrste (tako da jih še lahko priročno upravljam), čebe-

larim s čebeljami družinami v »AŽ-maksi trojčkih«, kot sem poimenoval to navpično združitev treh standardnih AŽ-panjev. V zadnjih letih mi je najljubše čebelariti tako, kot na tipičnem primeru prikazujem na risbi.

Risba kaže razporeditev satja in njihovo vsebino v družini, naseljeni v »AŽ-trojčku«, na vrhuncu razvoja. Rdeče obarvani so sati s trotovino, s katero odstranjujem varoje in zaviram rojilno razpoloženje. Pri mojem načinu čebelarjenja taka panjska (pre)ureditev čebelam ne

Skica čebelarjenja v »AŽ-maksi trojčkih«.